

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR KVARNHOLMEN OCH DESS OMGIVANDE VATTENRUM, KALMAR KOMMUN

Särskild sammanställning enligt 6 kap 16§ miljöbalken

När planen har antagits skall kommunen i en **särskild sammanställning** redovisa, med stöd av vad som föreskrivs i miljöbalken 6:16, och punkterna 1-4 om miljöbedömning av planer och program, följande:

- hur miljöaspekterna har integrerats i planen
- hur miljökonsekvensbeskrivningen och synpunkter från samråd har beaktats
- skälen till att planen antagits i stället för de alternativ som varit föremål för överväganden
- åtgärder som avses vidtas för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen medför.

Underlag

De inkomna yttrandena under samrådstiden 2010-04-06 till 2010-08-31 samt under utställningstiden 2011-04-15 till 2011-06-15 har bemötts och kommenterats i kommunens Samrådsredogörelse daterad 2011-03-29 respektive Utlåtandet daterat 2011-11-15. Samtliga inkomna synpunkter finns i sin helhet att tillgå på kommunledningskontoret.

1. Hur miljöaspekterna har integrerats i planen

Miljöaspekter har integrerats i hela planprocessen och genomsyrar översiktsplanen. Den formulerade visionen - Förädla unika Kvarnholmen - innebär att den fördjupade översiktsplanen är ett strategiskt dokument för den framtida utvecklingen och presenterar strategier och visar därmed på vägar framåt, men inte på konkreta lösningar. Samtliga strategier - *generera, mixa, koppla, balansera trafiken* samt *dela med* - är verktyg för att nå en sådan hållbar utveckling att vitaliserade kulturhistoriska värden, vatten och gröna stadsrum kan bli en tillgång för boende och verksamheter och därmed den nödvändiga utvecklingen/förädlingen av Kvarnholmen. Ett exempel är att kommunens inriktning är att Kalmar ska bli en cykelstad och att betydligt fler ska åka kollektivt. En sådan satsning får positiva miljökonsekvenser såväl för luft och vatten som för miljön i dess helhet och innebär att Ängöleden omformas till en gata med stadsgatukaraktär så att framkomligheten för bilar förändras och andra trafikslag prioriteras.

2. Hur miljökonsekvensbeskrivningen och synpunkter från samråd har beaktats

Sammantaget har den fördjupade översiktsplanen tagits emot väl hos såväl allmänhet som, myndigheter och politiker och detta stärker dess vikt att vara ett drivande dokument. Som framgår av de särskilda handlingarna Samrådsredogörelse respektive Utlåtande har kommunen i dessa sammanfattat alla inkomna synpunkter och kommenterat dessa och därvid också angivit hur synpunkterna beaktats och hur planen ändrats med stöd av därav.

Hur samrådet praktiskt och konkret bedrivits med inbjudningar, annonser, möten, hemsidor och mottagande av inklusive vidare spridning av synpunkter från allmänheten finns utförligt beskrivet i Samrådsredogörelsen sid 5-7.

Inför utställningen bearbetades särskilt trafikfrågorna och miljöbedömning infördes i planen. Även beskrivning och belysning av riksintresset för kulturmiljö justerades. Inför antagandet, dvs när synpunkter inkommit efter utställningen, har också ett antal förtydligande gjorts beträffande t ex miljömålen, Lindös biologiska mångfald och naturvärden, biltrafik, parkering och farligt godsled. En riskanalys för Tjärhovets påverkan på Kvarnholmen har tagits fram. Frågor om geoteknik, havsnivåer, grönytor samt strandskydd har bearbetats samt även konsekvenser av muddring och röjning i Malmfjärden.

Utfyllda områden att ta hänsyn till redovisas i planen med hjälp av historiska kartor. Vilka krav som kommer att ställas inför kommande exploateringar får utredas i detaljplaneskeden, liksom att gällande MKN måste följas. Övergripande frågor om vatten kommer att arbetas vidare med i ett tematiskt tillägg om Vatten till den kommunomfattande översiktsplanen.

Miljökonsekvensbeskrivningens innehåll allmänt och procedur

Det är i huvudsak endast länsstyrelsen som haft synpunkter på själva miljökonsekvensbeskrivningens innehåll. Det finns anledning att framhålla att innehållet i en MKB till en översiktsplan regleras i miljöbalkens 6 kap 11-18§§ och 22 *Miljöbedömningar och miljökonsekvensbeskrivningar av planer och program* på så sätt att MKB ska innehålla de uppgifter som är rimliga med hänsyn till bland annat bedömningsgrunder och aktuell kunskap, planen eller programmets innehåll och detaljeringsgrad, allmänhetens intresse samt att vissa frågor kan bedömas bättre i samband med prövningen av andra planer och program eller i tillståndsprövningen av verksamheter och åtgärder. Eftersom planen är strategisk och inte ger färdiga lösningar så kan miljökonsekvensbeskrivningen i detta planeringsskede mer upplysa om risker och vilka överväganden och utredningar som måste göras för att undvika betydande miljöpåverkan i de kommande stegen t ex vid detaljplaneringen.

3. Skälen till att planen antagits i stället för de alternativ som varit föremål för överväganden

Nollalternativet innebär en framskrivning av tillståndet i miljön och speglar en trolig utveckling om planförslaget inte antas eller genomförs. I ett sådant läge finns ingen översiktsplan som ger vägledning, inga visioner eller strategier för Kvarnholmens utveckling.

Alternativet blir inte relevant som jämförelse då hela planen bygger på en successiv utveckling med ett steg i taget. Kvarnholmen presenteras under fyra teman som är strukturerande och stödjande för den framtida utvecklingen. För varje tema presenteras dess nuläge och vilka potentialer som kan eller bör förädlas. Några alternativ har därför inte varit föremål för överväganden utan huvudalternativet är detta planförslag. Som framgår av de olika plandokumenten till översiktsplanen bygger planen på visionen att Kvarnholmens unika värden ska förstärkas och tas tillvara så att staden bli mera attraktiv för såväl boende, möten och verksamheter.

4. Åtgärder som avses vidtas för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen medför.

I planens miljökonsekvensbeskrivning (MKB) anges för de nio utvecklingszonerna översiktliga miljökonsekvenser och dessa blir ett underlag för vilka tänkbara konsekvenser som behöver tas upp i kommande detaljplaner och tillståndsprojekt.

Samtliga vattenfrågor i anslutning till Kvarnholmen kommer att tas upp i kommande och pågående arbetet med tematiskt tillägg för vatten i översiktsplanen. Vattenfrågorna styrs av Vattendirektivet och miljökvalitetsnormerna och bevakas sedan i kommande detaljplaner. Projektet ”Bada i Malmfjärden” pågår med syfte att bland annat beskriva mål och ge förslag till hur vi når förbättrad vattenkvalitet och genomströmning.

Ställningstagandena för Lindö kommer att följas upp och måste ses i sitt sammanhang med det som händer kring Malmfjärden. Hur Lindö ska exploateras och i vilken grad, eller förädlas som enbart rekreativsområde, är en fråga som kan bedömas först efter en mer ingående analys och konsekvensbeskrivning av dess naturkvaliteter. I ett sådant arbete måste beskrivas hur de artrika biotoperna kan skyddas och förstärkas samt ange konsekvenserna av eventuella förluster av biotoper om de strandskyddade områdena exploateras.

Skötselplanen för Laboratoriehölen är ett konkret exempel på vad som kan följas upp genom beskrivning av nuläge och förändringar på grund av en gångbro till hölen.

Allmänt om uppföljning

I bl a Boverkets handbok ”Miljöbedömning för planer och program – en vägledning (Boverket mars 2006) sägs att det kan vara svårt att i detta skede exakt ange hur uppföljning och övervakning ska ske.

Uppföljning av översiktsplanen kan ske genom integrering och samordning av den miljöövervakning som förekommer av andra orsaker och med fördel kopplas till **befintliga tillsyns-, miljölednings- och övervakningssystem**, vilket är lämpligt inte minst av ekonomiska skäl.

Uppföljning kan ske i efterföljande detaljplaner eftersom det i alla detaljplaner ska göras en sk behovsbedömning avseende betydande miljöpåverkan. Detta kan gälla t ex utbyggnad av bostäder och verksamhetsområden eller omläggning av trafiksystem och vägar. För de projekt eller ärenden som kräver MKB finns möjlighet att tydligare beskriva vilken uppföljning som bör ske och hur den kan genomföras.

Befintliga miljöövervakningssystem kan behöva ses över eller kompletteras med ytterligare aspekter, t ex **mätpunkter, tidpunkter, mer frekvent mätning, fotografering** av staden från vissa frekventerade eller trafikerade platser etc. I miljöbalken finns också regler för verksamhetsutövarens ansvar för kontroll och tillsyn. Uppföljningen bör ske i **återkommande perioder** och i synnerhet varje gång översiktsplanen ska aktualiseras, dvs varje mandatperiod. Det som ska följas upp är enbart den negativa och betydande miljöpåverkan som genomförandet avser.

Specifika uppföljningsåtgärder i varje särskilt fall kan också tas med och anges vid konkret tillståndsprövning och genomförande eftersom det med ett mer detaljerat underlagsmaterial är möjligt att bättre och tydligare bedöma miljökonsekvenserna och därför också ange relevanta åtgärder för uppföljning. Detta kan gälla t ex **förekomst och/eller förändring av viss fauna eller flora samt påverkan på de hydrologiska systemen.**

Den långsiktiga uppföljningen bör garantera en **återkommande rapportering** eftersom det kan dröja flera år efter genomförande innan betydande miljöpåverkan uppstår. Exempel är klimateffekter av de stigande havsnivåhöjningarna samt sådana kumulativa effekter som kan resultera i att ett tröskelvärde passeras varvid ytterligare utbyggnad kan ge så stor negativ miljöeffekt att betydande miljöpåverkan uppstår.

Sammanfattningsvis har kommunen bedömt att planen med sin utformning kommer att minimera tänkt negativ miljöpåverkan och att uppföljningen därför borde kunna begränsas till det ovan nämnda. Uppföljning bör ske **minst en gång varje mandatperiod** varvid ska bedömas **1. behov** (anpassas till hur stor den verkliga utbyggnaden och förändringen blivit), **2. omfattning och innehåll** (sakfrågor, mätpunkter och liknande) samt **3. rapportering.**

Enligt miljöbalken ska den Särskilda sammanställningen offentliggöras genom anslag av protokollet och hållas tillgänglig exempelvis på kommunens hemsida samt i stadshuset och på stadsbiblioteket under 2 månader efter att protokollet anslagits. Samtidigt ska de informeras med vilka samråd skett enligt miljöbalken 6:16 pkt 4, 2 st jämfört med 6:14 samma lag.

Med ledning av ovanstående föreslås kommunstyrelsen besluta att godkänna den Särskilda sammanställningen som sin egen och informera om denna enligt reglerna i miljöbalken.

Den Särskilda sammanställningen har tagits fram av Ingegärd Widerström, Wilark AB.

Kalmar 1 december 2011

Eva-Lena Larsdotter
projektledare